

18 Νοεμβρίου, 1996

[ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ/στές]

ΕΛΛΗ ΣΙΜΙΛΛΙΔΟΥ,

Εφεσείουσα,

v.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ,

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 9048)

Ευρήματα Δικαστηρίου — Επέμβαση Εφετείου — Προϋποθέσεις επέμβασης Εφετείου.

*Αποφάσεις και διατάγματα — Αιτιολογία απόφασης — Λανθασμένη ή 5
απαράδεκτη αιτιολογία — Επέμβαση του Εφετείου στα ευρήματα του
πρωτόδικου Δικαστηρίου λόγω εσφαλμένης ή απαράδεκτης αιτιολο-
γίας.*

*Μαρτυρία — Αξιολόγηση μαρτυρίας — Έργο του πρωτόδικου Δικαστη- 10
ρίου — Προϋποθέσεις επέμβασης του Εφετείου στα ευρήματα του
πρωτόδικου Δικαστηρίου.*

Το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου, απόρριψε την αγωγή της εφε-
σείουσας - ενάγουσας εναντίον των εφεσιβλήτων - εναγομένων με την
οποία διεκδικούσε αποζημιώσεις λόγω οχληρίας που κατά τους ισχυ- 15
ρισμούς της προκαλούσε η άχνη, από αλώνισμα στο χωράφι των ενα-
γομένων - εφεσιβλήτων και μεταφερόταν με τον άνεμο σε λεμονιές στο
παρακείμενο περιβόλι της με αποτέλεσμα να μειώνεται η παραγωγή
και ποιότητα των λεμονιών.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η μαρτυρία της ενάγουσας - εφεσείουσας 20
και του εμπειρογνώμονά της ήταν αναξιόπιστη ενώ εκείνη των εναγο-
μένων - εφεσιβλήτων αξιόπιστη και κατέληξε ότι δεν αποδείχτηκε ού-
τε οχληρία ούτε ζημιά.

Η εφεσείουσα - ενάγουσα εισηγήθηκε ότι η απόφαση είχε προφα- 25
νεις αδυναμίες στην αιτιολογία των ευρημάτων του Δικαστηρίου και

ως προς την κρίση του αναφορικά με την αξιοπιστία των μαρτύρων.

- *Αποφασίστηκε ότι:*

- 5 (1) Το πρωτόδικο Δικαστήριο χαρακτήρισε τη μαρτυρία του εμπειρογνώμονα των εναγομένων - εφεσιβλήτων σαν πειστική, χωρίς να αιτιολογεί το συμπέρασμά του.
- 10 (2) Το πρωτόδικο Δικαστήριο, εσφαλμένα έλαβε υπόψη τη μαρτυρία του εμπειρογνώμονα των εναγομένων - εφεσιβλήτων που αφορούσε το έτος 1992, για να καταλήξει σε συμπεράσματα ως προς την πρόκληση οχληρίας κατά το 1991.
- 15 (3) Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν ανέφερε στην απόφασή του στοιχείο ή παράγοντα ώστε να αιτιολογήσει, γιατί θεώρησε ότι οι κακές σχέσεις μεταξύ των διαδίκων επενέργησαν δυσμενώς επί της αξιοπιστίας της ενάγουσας - εφεσείουσας και όχι των εναγομένων - εφεσιβλήτων και εσφαλμένα εξέλαβε ως αντιφάσεις στη μαρτυρία της εφεσείουσας - ενάγουσας αναφορές της σε ανόμιες περιστάσεις.
- 20 (4) Τα ευρήματα του Δικαστηρίου ως προς την ύπαρξη οχληρίας και πρόκληση ζημιάς ήταν λανθασμένα διότι η αιτιολογία τους ήταν λανθασμένη και απαράδεκτη.

25

Διατάχθηκε επανεκδίκαση.

Αναφερόμενη υπόθεση:

30 *Αγσιλάου ν. Χρίστου (1989) 1(E) Α.Α.Δ. 713.*

Έφεση.

35 Έφεση από την ενάγουσα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου (Πούγιουρου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου, 1993 (Αρ. Αγωγής 825/92) με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή της για οχληρία.

40

Α. Κορακίδου, για την Εφεσείουσα.

Χ. Λαπέρτας, για τους Εφεσιβλήτους.

Cur. adv. vult.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Νικολάου, Δ.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ.: Η εφεσείουσα κίνησε εναντίον των εφεσιβλήτων, που είναι σύζυγοι, αγωγή για οχληρία. Ισχυριζόταν ότι άχνη που εδημιουργείτο από αλώνισμα στο χωράφι των εφεσιβλήτων μεταφερόταν με τον άνεμο και επικαθόταν σε λεμονιές στο παρακείμενο περιβόλι της, με αποτέλεσμα να μειώνεται η παραγωγή αλλά και η ποιότητα των λεμονιών, ζημιώνοντάς την οικονομικώς.

Κατόπιν ακρόασης, το πρωτόδικο δικαστήριο απέρριψε την αγωγή. Θεώρησε ότι η μαρτυρία της εφεσείουσας και του πραγματογνώμονα που κάλεσε - η κύρια μαρτυρία για την υπόθεσή της - δεν ήταν αξιόπιστη ενώ, αντίθετα, θεώρησε αξιόπιστη τη μαρτυρία των εφεσιβλήτων και των μαρτύρων τους, ανάμεσα στους οποίους ήταν και ένας πραγματογνώμονας. Έκρινε ως εκ τούτου ότι δεν αποδείχθηκε η ισχυριζόμενη οχληρία αλλά και ούτε οποιαδήποτε ζημιά.

Με την παρούσα έφεση προσβάλλεται αυτή η αντίκριση με αναφορά στα όσα το δικαστήριο επικαλέστηκε ως αιτιολογικά ερείσματα. Η συζήτηση ήταν διεξοδική. Και συνέβαλε στην υπογραμμισή ορισμένων αδυναμιών στην απόφαση οι οποίες είναι, θα λέγαμε, προφανείς. Αυτές οι αδυναμίες καθιστούν την απόφαση ευάλωτη σε παραμερισμό. Δεν παρίσταται ανάγκη να αναφερθούμε παρά μόνο στις πιο σοβαρές.

Μια από αυτές αφορά στην προτίμηση της μαρτυρίας του πραγματογνώμονα των εφεσιβλήτων κ. Παρούτη, έναντι της αντίστοιχης μαρτυρίας του πραγματογνώμονα της εφεσείουσας κ. Τζάζα. Το δικαστήριο εξέφρασε την άποψη ότι η μαρτυρία του κ. Τζάζα διέπετο από προχειρότητα. Και φαίνεται να συμπεράνε από αυτό ότι σκοπός του δεν ήταν να παρουσιάσει στο δικαστήριο την αλήθεια αλλά να ευνοήσει την εφεσείουσα. Μια τέτοια κατάληξη δεν edικαιολογείτο όσο και αν η προχειρότητα οδηγούσε σε ανακρίβεια. Για αυτό ακριβώς τον λόγο φαίνεται πως το δικαστήριο προχώρησε περαιτέρω για να καταλήξει ότι ως εκ τούτου έπρεπε να δεχθεί τη μαρτυρία του άλλου πραγματογνώμονα, ήτοι, του κ. Παρούτη, την οποία χαρακτήρισε ως πιο πειστική, χωρίς όμως να εξηγήσει και γιατί. Πέρα όμως από αυτά, υπάρχει και μια άλλη διάσταση, η οποία είναι ότι στην πραγματικότητα ενώ η μαρτυρία του κ. Τζάζα αναφερόταν στο έτος 1991 που ενδιέφερε, εκείνη του κ. Παρούτη αναφερόταν στο έτος 1992. Συνεπώς η μαρτυρία τους δεν μπορούσε να συγκριθεί με προοπτική τη διαπίστωση ως προς το κατά πό-

σο υπήρχε ή όχι οχληρία κατά το 1991. Αυτή η παρανόηση αναφορικά με τον κρίσιμο χρόνο άφησε το όλο εγχείρημα αξιολόγησης της μαρτυρίας των πραγματογνωμόνων μετέωρο.

- 5 Προχωρούμε σε μια άλλη πτυχή. Το δικαστήριο κατέληξε ότι η εφεσεϊούσα ήταν αναξιόπιστη και απέρριψε τη μαρτυρία της. Η κατ'όληση αυτή είχε δύο άξονες. Ο ένας ήταν η εντύπωση που αποκόμισε το πρωτόδικο δικαστήριο παρακολουθώντας την να καταθέτει. Εξειδίκευσε όμως ότι αυτή η εντύπωση αφορούσε σε μόνο την
- 10 τάση της εφεσεϊούσας να υπερβάλλει και τίποτε περισσότερο. Συνεχίζοντας, το δικαστήριο εξειδίκευσε και άλλα στοιχεία - ασύνδετα με την εντύπωση - τα οποία θεώρησε πως κατέδειχναν αναξιόπιστία. Αυτά συναποτελούν τον άλλο άξονα. Ας δούμε ποια ήταν. Γίνεται κατ' αρχάς υπόμνηση των κακών σχέσεων μεταξύ των διαδίκων. Δεν εξηγείται όμως γιατί αυτό, καθώς θεώρησε το δικαστήριο, να αντανακλά δυσμενώς επί της εφεσεϊούσας και όχι επί των εφεσιβλήτων. Θα μπορούσε βέβαια να ισχύει για μόνο τη μια πλευρά αλλά τότε θα έπρεπε να εξηγηθεί με αναφορά σε συγκεκριμένο στοιχείο ή παράγοντα. Ένα άλλο στοιχείο ήταν ότι το δικαστήριο
- 20 θεώρησε πως η μαρτυρία της εφεσεϊούσας βρισκόταν σε αντίθεση με τη μαρτυρία του πραγματογνώμονά της. Αυτό έχει δύο σκέλη. Το πρώτο αφορά την επισήμανση από το δικαστήριο ότι ενώ η εφεσεϊούσα κατέθεσε πως η παραγωγή της κάθε λεμονιάς ανερχόταν σε 3000 λεμόνια τον χρόνο, ο πραγματογνώμονας, ο δικός της, κατέθεσε ότι δεν ξεπερνούσαν τα 1500. Όπως όμως υπέδειξε η συνήγορος της εφεσεϊούσας, ο αριθμός των 3000 λεμονιών αναφερόταν σε χρόνο πριν από την έλευση του προβλήματος, ενώ ο αριθμός των 1500 ήταν εκείνος που παράγαγαν οι λεμονιές μετά που δημιουργήθηκε το πρόβλημα. Το δικαστήριο δεν φαίνεται να συνέλαβε αυτή τη διαφορά. Έπειτα, κι αυτό είναι το άλλο σκέλος, το δικαστήριο επεσήμανε πως η ενάγουσα κατέθεσε ότι τα λεμονόδεντρά της άρχισαν να κιτρινίζουν, ενώ ο πραγματογνώμονάς της, κατέθεσε μόνο ότι τα λεμόνια ήταν πράσινα και είχαν πάνω τους σκόνη. Το δικαστήριο θεώρησε πως υπήρχε αντίφαση. Μα και εδώ η σύγκριση ήταν με ανόμοια. Δεν μπορεί να συγκριθεί η μαρτυρία περί της κατάστασης των λεμονόδεντρων με τη μαρτυρία περί της κατάστασης των λεμονιών. Δεν λέγουμε ότι μεταξύ των δύο καταστάσεων δεν θα μπορούσε να υπάρχει σχέση. Αλλά το δικαστήριο δεν αναφέρθηκε στη σχέση για να εξηγήσει ορθολογικά την όποια σύνδεση.
- 40 Επομένως, τα στοιχεία που επικαλείται το δικαστήριο, πέρα από την εντύπωση, ως στοιχεία που κατέδειχναν ότι η εφεσεϊούσα ήταν αναξιόπιστη, δεν υποστηρίζουν τέτοιο αποτέλεσμα.

Καταλήγουμε ότι όσο και αν το Εφετείο είναι απρόθυμο να

επεμβαίνει σε ό,τι αφορά τα πρωτόδικα ευρήματα εντούτοις, στην παρούσα υπόθεση, είναι πρόδηλο πως δεν υπάρχει εκλογή. Όπως λέχθηκε στην *Αγησιλάου ν. Χρίστου* (1989) 1 Α.Α.Δ. (Ε) 713 (στις σελ. 727-728):

5

“Συνήθης και νομολογιακά καθιερωμένος λόγος επέμβασης του Εφετείου και ακύρωσης ευρημάτων του πρωτόδικου Δικαστηρίου αποτελεί η περίπτωση στην οποία αποδεικνύεται ότι είναι λανθασμένη ή απαράδεκτη η αιτιολογία που χρησιμοποιείται σαν βάση των προσβαλλόμενων ευρημάτων.”

10

Διατάσσουμε επανεκδίκαση της υπόθεσης στο σύνολό της από άλλο δικαστή. Επίσης παραμερίζουμε την πρωτόδικη διαταγή για έξοδα. Τα έξοδα, τόσο πρωτόδικα όσο και στην έφεση, να ακολουθήσουν το αποτέλεσμα της επανεκδίκασης της υπόθεσης.

15

Διατάσσεται επανεκδίκαση.